

SEROCKI MIEJSCOWNIK

KRAJOZNAWCZO – TURYSTYCZNY PRZEWODNIK PO GMINIE

Stanisławowo
Ludwinowo Dębskie
Ludwinowo Zegrzyńskie
Zalesie Borowe Marynino
Świecienica Izbiça
SEROCK
Wola Kiełpińska
Kania Polska
Gąsiorowo
Kania Nowa
Nowa Wieś
Stasi Las
Zabłocie
Karolino
Wola Smolana
Jadwisin
Dębinki Guty
Borowa Góra
Bolesławowo
Jachranka
Cupel Szadki
Dosin Dębe
Skubianka
Wierzbiça
Lacha

Odcinek 12 - SKUBIANKA

Wieś co powstała w miejscu skubania owiec i gęsi

Skubianka jest wsią nietypową. Wprawdzie jak wiele innych wsi nad Narwią ma liczne działki rekreacyjne i ośrodki wypoczynkowe, boisko i plac zabaw dla dzieci, to jeszcze ma przecież cmentarz parafialny i poligon wojskowy oraz, a może przede wszystkim, super aktywne koło gospodyń wiejskich. To dzięki aktywności pań z tego koła wieś zajęła I miejsce w konkursie aktywności społecznej sołectw z 5 podwarszawskich gmin, we wrześniu 2010 r.

Budynek nr 5

Budynek nr 21

Budynek nr 25

Nazwa Skubianka pochodzi od czasownika skubać, znaczącego tyle co szczytać i wyrwać. Skubanie dotyczyło zaś pierza, wełny i włosów. Jest jeszcze jedno znaczenie tego słowa – okradać, ale w przypadku naszej miejscowości nie ma ono uzasadnienia. Stare słowniki języka polskiego – Bogumiła Lindego z początku XIX w., oraz Jana Karłowicza, Adama Kryńskiego i Władysława Niedźwieckiego znają też słowo skubanka, oznaczające wełnę lub tkaninę używaną zamiast waty i pierza do podszywania ubrań i do wypełniania poduszek, materaców kołder zimowych. Znanie jest też słowo skubisko używane na określenie miejsca skubania. W moim przekonaniu nazwa Skubianka ma charakter topograficzny, a użycie rodzaju żeńskiego dla nazwy wsi jest typowe. Czyli pierwotnie nazwa byłaby używana na oznaczenie miejsca skubania wełny lub gęsi, a trzeba pamiętać i pierze były ważnymi towarami eksportowymi.

W XV wieku właścicielem dóbr zegrzyńskich, w tym i Skubianki, był kasztelan lwowski Jerzy Strumiłło herbu Dąbrowa. Dobra te przejęli bracia cioteczni drugiej żony Zaborowscy i Kiełpińscy. Do połowy XVIII wieku większość działów w tej wsi była w rękach rodziny Zaborowskich

herbu Rogala, w mniejszej części Kiełpińskich i Zgierskich, posiadających również części Zegrza i Zagrobów. Przedstawiciele tych rodzin należeli do elity szlacheckiej ziemi zakroczymskiej i w prawie każdym pokoleniu pełnili w niej różne urzędy. Pierwotnie wieś nazywała się Wyki, które według lustracji z 1565 r. graniczyły z Serockiem, ale w lustracji z 1765 r. napisano, że to Skubianka graniczy z Serockiem. Zajmowała więc olbrzymi obszar, na którym w XIX wieku powstało kilka wsi: Ludwinowo, Marynino, część Karolina oraz Dębinki. Początkowo zagospodarowana była tylko jej niewielka część, a większość obszaru stanowiły lasy. Źródła podatkowe podają, iż 1578 r. poddani Zaborowskich uprawiali obszar 4 i 1/4 łąn, czyli nieco ponad 76 hektarów, podczas gdy w 1876 r. sam folwark liczył 194 morgi.

W latach 1753-1765 od Zaborowskich i Kiełpińskich wieś wykupili Antoni Krasieński kasztelan zakroczymski i jego syn Kazimierz oboźny koronny. Za czasów tego ostatniego, w 1778 r. była tu karczma w arendzie Żyda Jankiela Binjowicza, który mieszkał razem z żoną Rejzą i synami: Berkem, Hirszelem i Dawidem.

W okresie wojen napoleońskich funkcjonował tu młyn, a w 1808 r. młynarzem był Józef Brzeziński.

We wsi zachowało się kilka starych drewnianych domów pod nr 5, 21 i 25. Na uwagę szczególnie zasługuje to pierwsze gospodarstwo, gdyż w jego skład wchodzi też drewniana stodoła i budynek gospodarczy (chlew i obora). W sąsiedztwie gospodarstwa znajduje się budynek, którego ściana szczytowa pokazuje starą technikę budowy, z użyciem drewna i gliny. We wsi zachowało się też kilka starych piwnic.

Do starych obiektów zaliczyć należy kapliczkę z początku XX wieku, niedawno odmalowaną w żywych barwach złota.

Kapliczka

Budynek dawnej szkoły

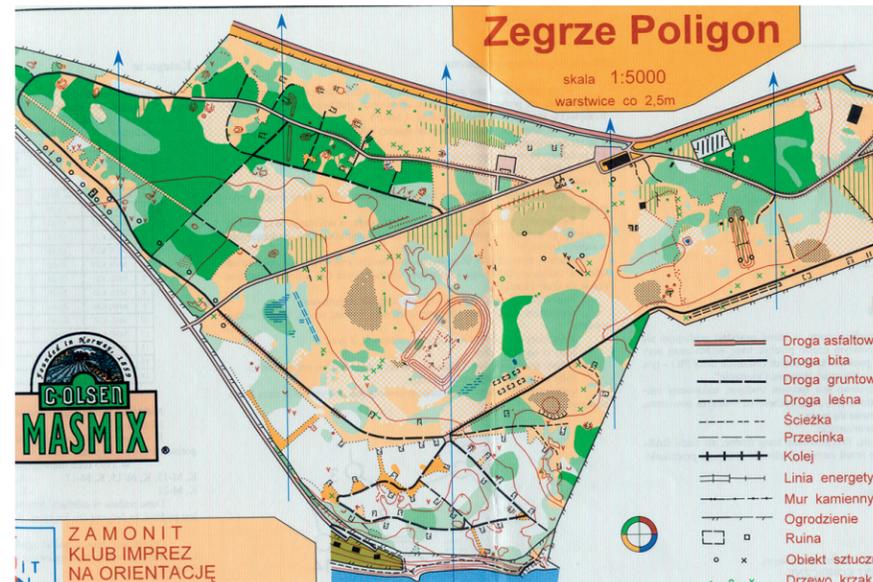
W Skubiance działała kiedyś szkoła. Pierwsza powstała z inicjatywy Komitetu Obywatelskiego okręgu serockiego w 1915 r. Jej nauczycielem był Stefan Drużyński, zmarły w 1920 r. Ponownie szkołę utworzono w latach 60-tych. Była to szkoła czteroklasowa, a zlikwidowano ją w 1973 r. Później w tym budynku funkcjonowało przedszkole w latach 1990-1998 r. Obecnie jest to wielorodzinny budynek mieszkalny. Mieszka w nim m.in. polska rodzina z Kazachstanu, której władze gminy Serock umożliwiły powrót do Polski, na pobyt stały, w celu osiedlenia się.

Ulica Baśniowa w Skubiance

Znajdują się tu trzy ośrodki wczasowe, w tym Ośrodek Wypoczynkowy Ambasady Federacji Rosyjskiej, wybudowany jeszcze w czasach PRL dla ambasady ZSRR.

Poligon. Częścią Skubianki jest poligon, na którym od 90 lat ćwiczą łącznościowcy z Zegrza. W sierpniu 1995 r. odbył się na nim Światowy Zlot Harcerstwa Polskiego z udziałem Prezydenta RP Lecha Wałęsy i 6 tys. Harcerzy. W tym miejscu odbył się też nieco mniejszy VIII Światowy Zlot ZHP na przełomie lipca i sierpnia 2010 r.

Mapa poligonu

Brama cmentarza

Nagrobek Witolda Zglenickiego

Nagrobek Antoniego Xięzopolskiego

Cmentarz. Został założony w 1899 r., w związku z budową nowego kościoła w Woli Kiełpińskiej.

Z Zegrza zostały tam przeniesione najstarsze nagrobki m.in. administratorów dóbr zegrzyńskich: Antoniego Xięzopolskiego, Xawerego Ohtuszewskiego i Wiktora Urbanowskiego, oraz nagrobek Glinickich, właścicieli majątku Dębe. Na cmentarzu znajduje się też grób rodziców i brata pisarza Jerzego Szaniawskiego.

Na uwagę zasługuje działalność Koła Gospodyń Wiejskich. Jego członkowie zajmują się nie tylko typowymi zajęciami, jak gotowanie i pieczenie, ale też inicjują działania artystyczne. Do swoich przedsięwzięć wciągają mieszkańców całej wsi oraz właścicieli działek letniskowych. Przygotowali wspólnie wieczory – żydowski, węgierski i lapoński.

Mieszkańcy wsi aktywnie działając na rzecz kościoła, ubierają jeden z czterech ołtarzy na uroczystość Bożego Ciała. W 1967 r. ufundowali ołtarzyk św. Antoniego do kościoła parafialnego. W 1964 r. kowal Stanisław Zalewajek zawiesił dzwony na nowo zbudowanej dzwonnicy, a p. Stanisława Pawlak była organizatorką szeregu pielgrzymek.

Tekst i zdjęcia: Sławomir Jakubczak

CIKAWOSTKI

W Skubiance urodził się w 1906 r. Eugeniusz Przybysz, absolwent zegrzyńskiej Szkoły Podchorążych Łączności, we wrześniu 1939 r. w stopniu porucznika był dowódcą plutonu łączności Kwatery Głównej 39 DP. W latach 1040-44 był szefem łączności Obwodu Warszawa Wola AK, jako por. „Kulwiec”. W czasie Powstania Warszawskiego był jednym z pomysłodawców wykorzystania kanałów do utrzymania łączności między dzielnicami walczącej Warszawy. Jego młodszy brat Lucjan Przybysz, urodzony już w Serocku był działaczem obozu piśsudczykowski. W latach 1937-38 był szefem Okręgu Mazowieckiego Związku Młodej Polski, a w czasie wojny kierownikiem technicznym i kolportażu podziemnego pisma „Słowo Polskie”. W 1942 r. został zamordowany w obozie koncentracyjnym Auschwitz-Birkenau.